

V Bruseli 29. januára 2024
(OR. en)

5908/24

DEVGEN 13
SAN 49
ACP 15
RELEX 123
SUSTDEV 14
ONU 11
CONUN 26

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Dátum:	29. januára 2024
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	5495/24
Predmet:	Stratégia EÚ v oblasti globálneho zdravia – Lepšie zdravie pre všetkých v meniacom sa svete – závery Rady (29. januára 2024)

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady s názvom Stratégia EÚ v oblasti globálneho zdravia – Lepšie zdravie pre všetkých v meniacom sa svete, ktoré Rada schválila na svojom 4 003. zasadnutí 29. januára 2024.

**Závery Rady o Stratégii EÚ v oblasti globálneho zdravia
– Lepšie zdravie pre všetkých v meniacom sa svete**

1. Rada Európskej únie víta oznámenie Komisie s názvom Stratégia EÚ v oblasti globálneho zdravia – Lepšie zdravie pre všetkých v meniacom sa svete¹. Rada zdôrazňuje, že EÚ a jej členské štáty stoja na čele rozvoja globálneho zdravia, a to v spolupráci s partnermi a na základe solidarity, ľudskosti, spravodlivosti, rodovej rovnosti a dodržiavania ľudských práv.
2. Rada uznáva, že najvyšší dosiahnuteľný štandard fyzického a duševného zdravia je ľudským právom, a zdôrazňuje, že zdravie je predpokladom udržateľného rozvoja a významným spôsobom sa odráža na bezpečnosti, stabilite a prosperite všetkých spoločností, a to aj v rámci EÚ. Rada uznáva, že dosiahnutie rodovej rovnosti a boj proti škodlivým rodovým stereotypom, stigmatizácii a diskriminácii majú zásadný význam pre dosiahnutie dobrého zdravia pre všetkých. Globálne zdravie, ktoré stojí na účinnom multilateralizme a inkluzívnych partnerstvách viacerých zainteresovaných strán, patrí medzi základné piliere vonkajšej politiky EÚ ako neoddeliteľná súčasť posilňovania medzinárodného poriadku založeného na pravidlách. Rada ďalej zdôrazňuje, že EÚ a jej členské štáty musia stáť na čele úsilia o to, aby globálne zdravie zostalo jednou z priorít medzinárodného programu.

¹ 15585/22 – COM(2022) 675: Oznámenie Komisie: Stratégia EÚ v oblasti globálneho zdravia – Lepšie zdravie pre všetkých v meniacom sa svete.

3. Rada zdôrazňuje, že ponaučenia z pandémie COVID-19 a iných núdzových situácií v oblasti zdravia, globálne trendy v oblasti zdravia, trojitá planetárna kríza pozostávajúca zo zmeny klímy, straty biodiverzity a znečisťovania a rýchlo sa meniace geopolitické prostredie upozorňujú na potrebu uplatňovať obnovený prístup ku globálnemu zdraviu s cieľom podporovať a chrániť zdravie predchádzaním globálnym ohrozeniam zdravia, prípravou na ne a bojom proti nim, zaistením zdravotnej bezpečnosti, posilňovaním zdravotníckych systémov a presadzovaním všeobecne dostupnej zdravotnej starostlivosti, prácou na determinantoch zdravia a podporou zdravého života a dobrých životných podmienok v súlade s Agendou 2030 a jej cieľmi udržateľného rozvoja.
4. Rada pripomína oznámenie Komisie z roku 2010² a závery Rady o úlohe EÚ v oblasti celosvetového zdravia³ a zdôrazňuje významný prínos EÚ k záchrane životov a podpore zdravia prostredníctvom politického vedenia, finančných príspevkov a technických znalostí. Globálne zdravie je pilierom stratégie Global Gateway⁴ a ústrednou témou v rámci globálnych, regionálnych a dvojstranných partnerstiev EÚ, a to aj prostredníctvom globálneho prístupu k výskumu a inováciám⁵ a niekoľkých iniciatív Tímu Európa. Rada je naďalej odhodlaná presadzovať súdržnosť politík a prístup založený na ľudských právach a tiež uznáva, že príspevky EÚ ku globálnemu zdraviu presahujú rámec sektora zdravotníctva a týkajú sa aj oblastí, ako sú mier a bezpečnosť, poľnohospodárstvo, klíma a životné prostredie, vzdelávanie, výskum a inovácia, výživa a potravinová bezpečnosť, sociálna ochrana, obchod a voda, sanitácia a hygiena (WASH).

² 8281/10 – KOM(2010) 128: Oznámenie Komisie: úloha EÚ v oblasti celosvetového zdravia.

³ 9644/10 – Závery Rady o úlohe EÚ v oblasti celosvetového zdravia.

⁴ 14675/21 – JOIN(2021)30: Spoločné oznámenie: Global Gateway.

⁵ 8979/21 – COM(2021) 252: Oznámenie o globálnom prístupe k výskumu a inováciám.

5. Rada pripomína, že nedávne závery Rady obsahovali výzvu, aby sa posilnil multilateralizmus⁶, zdôrazňovalo sa v nich globálne zdravie v kontexte posilnenia európskej zdravotnej únie⁷, ako aj vedúca, koordinačná a normatívna úloha Svetovej zdravotníckej organizácie v oblasti globálneho zdravia⁸, takisto upozorňovali na význam uplatňovania prístupu „jedno zdravie“⁸, riešili sa v nich otázky antimikrobiálnej rezistencie⁹ a zabezpečenie prístupu k vode, sanitácii a hygiene (WASH)¹⁰, zdôrazňovali prepojenia medzi zdravím, dobrými životnými podmienkami a ekonomickým rastom¹¹, obsahovali záväzok chrániť všetky deti¹² a podporovať inklúziu a zapájanie mladých ľudí¹³, ako aj ambíciu EÚ dosiahnuť do roku 2050 klimatickú neutralitu¹⁴ a tiež výzvu bojovať proti dezinformáciám¹⁵. Rada ďalej pripomína zásadu na nikoho nezabudnúť, rovnosť a nový Európsky konsenzus o rozvoji¹⁶, v ktorom sa zdôrazňuje globálne zdravie ako súčasť reakcie EÚ na Agendu 2030, a že EÚ je naďalej odhodlaná presadzovať, chrániť a uplatňovať všetky ľudské práva a plne a účinne vykonávať Pekinskú akčnú platformu a akčný program Medzinárodnej konferencie o populácii a rozvoji (ICPD) a výsledky konferencií venovaných ich preskúmaniu a v tejto súvislosti naďalej podporuje sexuálne a reprodukčné zdravie a práva (SRZP). Vzhľadom na uvedené EÚ potvrdzuje svoje odhodlanie presadzovať, chrániť a uplatňovať právo každého jednotlivca na plnú kontrolu nad otázkami súvisiacimi s jeho sexualitou a sexuálnym a reprodukčným zdravím a na slobodné a zodpovedné rozhodovanie sa v týchto otázkach bez diskriminácie, nátlaku a násillia. EÚ zároveň zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť všeobecný prístup ku kvalitným a cenovo dostupným komplexným informáciám o sexuálnom a reprodukčnom zdraví a vzdelávaní v tejto oblasti vrátane komplexnej sexuálnej výchovy a zdravotnej starostlivosti.

⁶ 10341/19 – Závery Rady o opatreniach EÚ na posilnenie multilateralizmu založeného na pravidlách.

⁷ 14886/21 – Závery Rady o posilnení európskej zdravotnej únie.

⁸ 12957/20 – Závery Rady o úlohe EÚ pri posilňovaní WHO.

⁹ 9112/20 – Závery Rady o osobitnej správe Európskeho dvora audítorov č. 21/2019.

¹⁰ 13440/21 – Závery Rady o úlohe vody vo vonkajšej činnosti EÚ.

¹¹ 13432/19 – Závery Rady o hospodárstve zameranom na dobré životné podmienky.

¹² 10024/22 – Závery Rady o stratégii EÚ v oblasti práv dieťaťa.

¹³ 8629/20 – Závery Rady o mládeži v rámci vonkajšej činnosti.

¹⁴ 5263/21 – Závery Rady o diplomacii v oblasti klímy a energetiky: realizácia vonkajšieho rozmeru Európskej zelenej dohody.

¹⁵ 14064/20 – Závery Rady o posilnení odolnosti a boji proti hybridným hrozbám vrátane dezinformácií v súvislosti s pandemiou COVID-19.

¹⁶ 10108/17 – Nový Európsky konsenzus o rozvoji (2017): „Náš svet, naša dôstojnosť, naša budúcnosť“.

Úsilie by sa malo riadiť akčným plánom EÚ pre ľudské práva a demokraciu na roky 2020 – 2024,¹⁷ závermi Rady o akčnom pláne pre mládež v rámci vonkajšej činnosti EÚ¹⁸ a stratégiou v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím¹⁹. Rada konštatuje, že Európska komisia prijala stratégiu pre rodovú rovnosť²⁰ a stratégiu pre rovnosť LGBTIQ osôb²¹, ako aj tretí akčný plán pre rodovú rovnosť (GAP) „Ambiciózny program pre rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien v rámci vonkajšej činnosti EÚ na roky 2021 – 2025“, čo sa uvítalo v záveroch predsedníctva.

6. Rada zdôrazňuje, že EÚ a jej členské štáty musia v rámci svojich príslušných mandátov a právomocí využiť príležitosť, aby posilnili svoj vplyv ako globálni a regionálni aktéri s cieľom konkrétne a merateľne prispieť k zdravšiemu a bezpečnejšiemu svetu, a to aj v prostrediach, ktoré sa vyznačujú nestabilitou, krízami a konfliktmi. Rada v tejto súvislosti vyzýva na zvýšenie ambícií uplatnením komplexného prístupu siahajúceho od dôrazu na záchranu životov a zníženie výskytu a šírenia chorôb až po podporu zdravia a dobrých životných podmienok vrátane duševného zdravia a boja proti diskriminácii a stigmatizácii, a to najmä v prípade žien a dievčat, detí a mládeže, starších osôb, osôb so zdravotným postihnutím, LGBTI osôb, pôvodného obyvateľstva a osôb a komunít v zraniteľnom a marginalizovanom postavení, ako aj migrantov a vysídlených obyvateľov. Rada sa zaväzuje bojovať proti viacnásobným a prelínajúcim sa formám diskriminácie, zabezpečiť prístup založený na ľudských právach a bojovať proti nerovnosti. Toto úsilie by sa malo riadiť tromi navzájom sa dopĺňajúcimi prioritami stratégie:

- a) **Zabezpečiť ľudom lepšie zdravie a dobré životné podmienky počas celého ich života**, aby sa im umožnilo predchádzať chorobám a uchovať si zdravie, okrem iného opatreniami týkajúcimi sa determinantov zdravia vo všetkých odvetviach a spoločnostiach, od klímy a životného prostredia až po vzdelávanie a vodu, sanitáciu a hygienu, riešením chudoby, nerovnosti a rodovej nerovnosti, predchádzaním humanitárnym krízam a reakciou na ne, zlepšením prístupu k bezpečnej, dostatočnej, výživnej a zdravej strave a riešením problému užívania tabaku a škodlivého požívania alkoholu ako rizikových faktorov chorôb a úmrtnosti;

¹⁷ 7029/20 – JOIN(2020)5: Akčný plán EÚ pre ľudské práva a demokraciu na roky 2020 – 2024.

¹⁸ 15322/22 – Závery Rady o akčnom pláne pre mládež v rámci vonkajšej činnosti EÚ.

¹⁹ 6268/21 – COM(2021) 101: Únia rovnosti: stratégia v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030.

²⁰ 6678/20 – COM(2020) 152: Únia rovnosti: stratégia pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025.

²¹ 13081/20 – COM(2020) 698: Únia rovnosti: stratégia pre rovnosť LGBTIQ osôb na roky 2020 – 2025.

- b) **Posilniť systémy zdravotnej starostlivosti a zlepšiť všeobecne dostupnú zdravotnú starostlivosť**, aby sa zlepšil spravodlivý prístup ku kvalitným, prístupným, prijateľným a dostupným zdravotníckym službám vrátane služieb v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia, so zameraním na primárnu zdravotnú starostlivosť, účasť a zapojenie komún, základné funkcie verejného zdravia, výskum a digitalizáciu, kvalifikovanú a dostatočnú zdravotnícku pracovnú silu, spravodlivý prístup k cenovo dostupným a kvalitným zdravotníckym produktom okrem iného prostredníctvom miestnej výroby a primeraného a udržateľného financovania zdravotníctva, a to aj podporou financovania zdravotníctva z domácich zdrojov, posilnením transparentnosti, zodpovednosti a integrity, ako aj bojom proti korupcii;
- c) **Predchádzať ohrozeniam zdravia vrátane pandémieí a bojovať proti nim na základe prístupu „jedno zdravie“**, aby sa predišlo budúcim zdravotným krízam a ich zdravotným, sociálnym a hospodárskym dôsledkom a aby sa zmiernili, okrem iného posilnením odolnosti a účinnými mechanizmami prevencie, pripravenosti a reakcie vrátane integrovaného a spoločného dohľadu a monitorovania, posilnením pracovnej sily v oblasti verejného zdravia a lepším prístupom k prostriedkom zdravotníckych protipatrení a dobrovoľným prenosom technológií, odstraňovaním nedostatkov v globálnom riadení, právne záväznou dohodou o pandémii²² a posilnením Medzinárodných zdravotných predpisov, zintenzívnením boja proti antimikrobiálnej rezistencii a zabezpečením vedenia na vnútroštátnej, regionálnej a celosvetovej úrovni.

²² Rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/451, rozhodnutie Svetového zdravotníckeho zhromaždenia SSA2(5).

7. Rada konštatuje, že stratégia predstavuje nový model, ktorý zahŕňa všetky relevantné oblasti vonkajšej politiky s významným prepojením na vnútorné politiky. Jej úspešné vykonávanie si vyžaduje inovatívny, integrovaný a koordinovaný prístup založený na dôkazoch, nové a odlišné spôsoby myslenia a práce, riešenie medzier v poznatkoch a dosiahnutie súdržnosti medzi domácou a medzinárodnou činnosťou EÚ. To zahŕňa posilnenie multilaterálneho systému a urýchlenie nadväzovania spravodlivých a vzájomne prospešných globálnych, regionálnych a dvojstranných partnerstiev založených na solidarite, spoločnej účasti a zodpovednosti, podporu pripravenosti, odolnosti a otvorenej strategickej autonómie, ako aj prijatie prierezového prístupu a zahrnutie oblasti zdravia do všetkých relevantných politík s využitím všetkých dostupných nástrojov. Rada zdôrazňuje, že je potrebné kolektívne posilniť financovanie globálneho zdravia na celosvetovej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni, a to aj prostredníctvom grantov a inovatívneho financovania, podporou mobilizácie domácich zdrojov v partnerských krajinách a presadzovaním otvoreného a predvídateľného obchodu. Rada v tejto súvislosti opätovne zdôrazňuje záväzok vynaložiť aspoň 20 % oficiálnej rozvojovej pomoci financovanej podľa nariadenia o Nástroji susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa na sociálne začlenenie a ľudský rozvoj.
8. Rada víta túto stratégiu a vyzýva Komisiu, vysokého predstaviteľa a členské štáty, aby v rámci svojich príslušných mandátov a právomocí uplatňovali hlavné zásady a podľa potreby realizovali hlavné línie činnosti a iniciatívy, ktoré sa v nej navrhujú, okrem iného:
- a) prijatím konkrétnych opatrení na podporu globálneho zdravia vo všetkých relevantných sektoroch vrátane verejného zdravia, klímy a životného prostredia, výskumu a inovácie, digitalizácie, vzdelávania, sociálnej ochrany, vody a sanitácie, poľnohospodárstva a potravinových systémov, boja proti korupcii, obchodu, medzinárodnej rozvojovej spolupráce, mechanizmov civilnej ochrany a humanitárnej pomoci a v rámci všetkých finančných nástrojov z rozpočtu EÚ a finančných inštitúcií na základe prístupu zameraného na zdravie vo všetkých politikách a lepšej synergie s príslušnými rámcami, iniciatívami a politikami EÚ; a posilnením transformačného prístupu, ktorý rieši základné príčiny rodových nerovností;
 - b) posilnením kapacít a zlepšením koordinácie, a to aj prostredníctvom neformálnej spolupráce, s cieľom zvýšiť efektívnosť a vplyv iniciatív a opatrení a zabezpečiť, aby EÚ a jej členské štáty na relevantných medzinárodných fórach vystupovali jednotne, a zintenzívnením dialógu a spoločnej komunikácie na multilaterálnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni;

- c) plnením aktívnej a konštruktívnej úlohy s cieľom posilniť mnohostrannú spoluprácu odstránením existujúcich nedostatkov v globálnom riadení a zabezpečením komplementárnosti a súdržnosti opatrení, pričom centrálnu úlohu bude zohrávať posilnená, efektívnejšia, zodpovedná a udržateľne financovaná WHO, konštatujúc, že otázka snahy EÚ o formálny štatút pozorovateľa v WHO by sa mohla riešiť a rozhodnúť v príslušných štruktúrach Rady;
 - d) rozšírením dvojstranných, regionálnych, nadregionálnych a globálnych partnerstiev v súlade s prioritami stanovenými v stratégii a prijatím opatrení prispôsobených jednotlivým krajinám a regiónom prostredníctvom prístupu Tímu Európa a vykonávania iniciatív Tímu Európa, a to aj podporou miestnych komunít a organizácií občianskej spoločnosti, a aktívnou osvetou vrátane politických dialógov a dialógov o ľudských právach s partnerskými krajinami;
 - e) pravidelným hodnotením pokroku a vplyvu stratégie, a to najneskôr od roku 2024.
9. Rada vyzýva, aby počas celého vykonávania stratégie boli do plnenia jej cieľov a priorít nepretržite zapojené občianska spoločnosť, akademická obec, súkromný sektor, EIB a EBOR a ďalšie európske rozvojové banky a finančné inštitúcie, systém OSN vrátane WHO a ďalších príslušných aktérov, Globálnej aliancie pre vakcíny a Globálneho fondu na boj proti AIDS, tuberkulóze a malárii.
10. Rada tiež vyzýva útvary Komisie a ESVČ, aby:
- a) rozvíjali súdržnú globálnu diplomaciu EÚ v oblasti zdravia, vychádzali z existujúcich kapacít a čo najlepšie ich využívali, a to v koordinácii s členskými štátmi a na základe prístupu Tímu Európa;
 - b) zvýšili kapacity pre oblasť globálneho zdravia v kľúčových delegáciách EÚ, a v rámci toho zvažili vysielanie národných expertov;
 - c) monitorovali a hodnotili vykonávanie a vplyv stratégie pomocou integrovaného a participatívneho rámca, ktorý sa vypracuje v úzkej spolupráci s členskými štátmi, a na základe existujúcich nástrojov monitorovania a hodnotenia a intenzívnejšieho úsilia o zber údajov rozčlenených podľa veku a pohlavia vypracovali správy o pokroku a zvolávali výročné zasadnutia s cieľom diskutovať o dosiahnutom pokroku vrátane fóra pre politiku v oblasti globálneho zdravia.